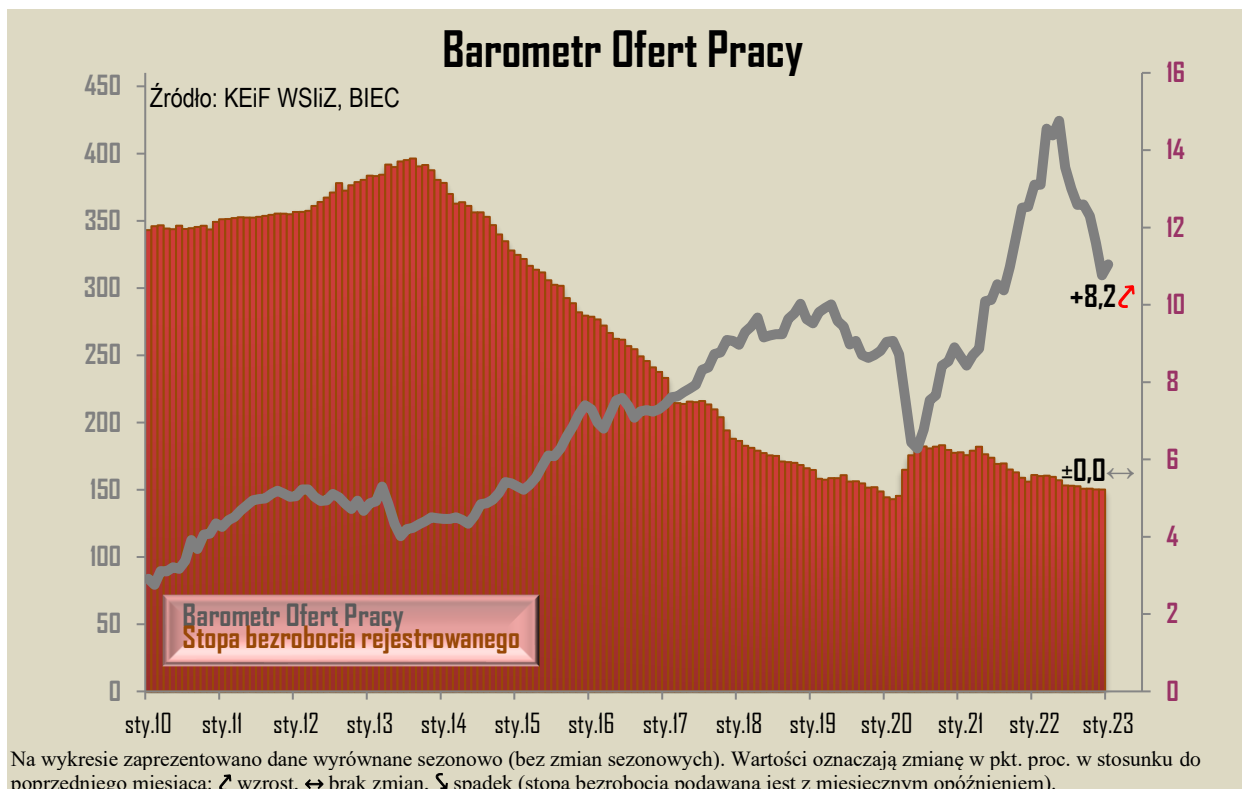

Robert Pater i Herman Cherniaiev

Zatrzymanie spadku na początku roku

Wartości wskaźnika:

Styczeń 2023: 317,7 pkt.
Grudzień 2022: 309,5 pkt.
Styczeń 2022: 376,7 pkt.

Barometr Ofert Pracy, przygotowywany przez Katedrę Ekonomii i Finansów WSIiZ w Rzeszowie oraz Biuro Inwestycji i Cykli Ekonomicznych, wskazujący na zmiany liczby publikowanych w Internecie ogłoszeń o zatrudnieniu, początek roku zaczął od wzrostowej korekty. W chwili obecnej należy ją jednak traktować jako niewielki wzrost na tle ogólnych spadków. Niemal od połowy ubiegłego roku liczba obserwowanych na stronach portali internetowych ogłoszeń o zatrudnieniu maleje. Obecnie we wszystkich grupach ofert pracy ukazuje się mniej niż przed rokiem. Największe spadki notujemy dla zawodów mocno uzależnionych od koniunktury gospodarczej: w nieruchomościach, zarządzaniu osobami ludzkimi oraz zawodach związanych z rozwojem przedsiębiorstw. Niemniej jednak pozostają jeszcze nieliczne zawody, dla których wakatów nie jest mniej niż przed rokiem. Pogorszenie koniunktury gospodarczej na świecie, dodatkowo nasilone agresją zbrojną w Ukrainie, nadal pozostaje główną przyczyną obecnych spadków. Wysokie stopy procentowe i rosnące koszty obsługi długu, utrzymująca się na wysokim poziomie rekordowa inflacja, wysokie ceny surowców, w tym energetycznych i kosztów pracy to tylko część tych wyzwań, z którymi na co dzień boryka się sektor prywatny. Wszystkie te czynniki pozwalają przypuszczać, że w najbliższej przyszłości będą towarzyszyły dalszemu kurczeniu się popytu na pracę. Sytuacja może zostać nasiloną wzrostem bezrobocia na skutek zwolnień grupowych, o których początkiem roku coraz częściej mówiono, zwłaszcza za granicą. Stopa bezrobocia rejestrowanego, po wyłączeniu bezrobotnych, biorących udział wyłącznie w pracach o charakterze sezonowym, w grudniu ub. r. pozostała na poziomie sprzed miesiąca równym 5,2%.

W samym styczniu, po wyłączeniu pracy o charakterze sezonowym, wzrostową korektę liczby internetowych ogłoszeń o zatrudnieniu obserwowano w większości województw. Relatywnie najwięcej wakatów w stosunku do ubiegłego miesiąca przybyło w woj. mazowieckim, dolnośląskim oraz śląskim. Mniej niż przed miesiącem ukazało się ich w czterech województwach: pomorskim, podlaskim, łódzkim oraz podkarpackim. Największe spadki w skali roku obserwujemy w woj. wielkopolskim, łódzkim oraz podlaskim. Relatywnie w najmniejszym stopniu koniunkturalna redukcja liczby wakatów dotknęła jak na razie woj. warmińsko-mazurskie, śląskie oraz opolskie.

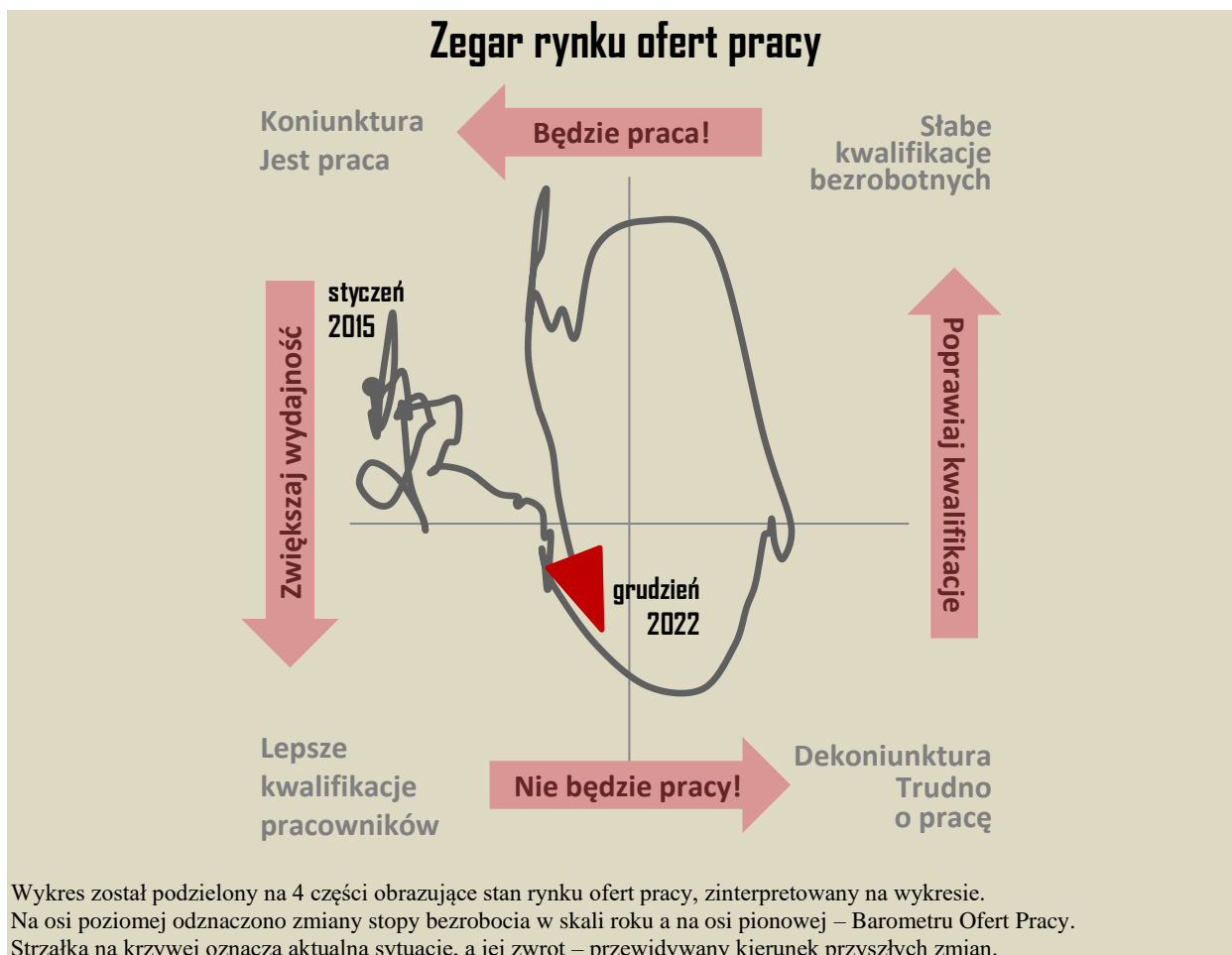
W przekroju szerokich grup zawodowych w skali miesiąca wakatów wszędzie przybyło więcej. Relatywnie najwięcej nowych ofert pracy ogłoszono dla pracowników fizycznych oraz dla przedstawicieli sektora usług. Choć w styczniu wakatów było nieco więcej niż przed miesiącem, w dłuższej perspektywie liczba ofert kurczy się niemal wszędzie. We wszystkich czterech szerokich grupach liczba ogłoszeń o zatrudnieniu zmalała do poziomu poniżej wartości ubiegłorocznej. Nieco wolniej ubywa ich w usługach, zaś szybciej – w zawodach wymagających wykształcenia ścisłego lub technicznego.

W zawodach wymagających wykształcenia w **naukach społecznych lub prawnych** sytuacja jest najbardziej zróżnicowana. Obserwowano zarówno kategorie ofert, w których ogłoszeń jest wyraźnie mniej niż przed rokiem, jak i nieliczne, w których pułap ten nie został dotychczas przebity. Ten pozytywny wyjątek stanowi branża bankowa oraz zawody związane z zaopatrzeniem w firmach (zakupy). Choć w tych kategoriach wakatów nadal ogłasza się więcej niż przed rokiem, tempo ich napływu uległo wyraźnemu spowolnieniu. W pozostałych kategoriach ogłoszeń jest mniej niż w ubiegłym roku. W nieruchomościach oraz obsłudze klienta spadki są jeszcze ostrzejsze i zaczęły się nieco wcześniej niż w innych kategoriach. W reklamie oraz sprzedaży powolny spadek obserwujemy już od pięciu lat. W głównej mierze uzasadniamy to postępowaniem technologicznym. W przyszłości podobne spadki strukturalne, zwłaszcza w zawodach o czynnościach rutynowych mogą być bardziej powszechne ze względu na postępy w zakresie sztucznej inteligencji. Najbardziej narażonymi zawodami w grupie nauk społecznych są *call center* oraz obsługa klienta. *Chat-boty*, wirtualni doradcy oraz kasy samoobsługowe mogą istotnie wpłynąć na zatrudnienie w tego typu zawodach. Standardowe spadkowe tendencje, ale o silniejszym przebiegu obserwujemy w zasobach ludzkich, marketingu oraz administracji biurowej, zaś łagodniejszy przebieg mają one w przypadku zawodów prawniczych.

Wśród grupy ofert pracy skierowanych do absolwentów **nauk ścisłych lub technicznych** w samym styczniu we wszystkich za wyjątkiem jednej kategorii obserwowano wzrosty. Mniej niż przed miesiącem ogłoszeń o pracy było jedynie dla programistów. Patrząc z perspektywy dłuższej niż jeden miesiąc, obserwowane pogorszenie koniunktury gospodarczej przyczyniło się do spadków w ujęciu rocznym niemal we wszystkich kategoriach ofert z badanej grupy. Jedyną kategorią, dla której wakatów nadal ukazuje się więcej niż przed rokiem, choć nieznacznie, jest administracja teleinformatyczna. Po niemal trzech latach ustawicznego wzrostu, nowych wakatów nadal przybywa, choć wyraźniej wolniej niż przed rokiem. Pomimo powrotu do funkcjonowania w tryb *offline* rola produktów i usług teleinformatycznych, które trzeba utrzymywać i obsługiwać nadal pozostaje znaczna, o czym świadczy m.in. udział pracy zdalnej, który utrzymuje się na wysokim poziomie. Liczba ofert pracy związanych z BHP i ochroną środowiska również nie charakteryzuje się szybkim spadkiem, do czego przyczynia się coraz większe ukierunkowanie na państw na zrównoważony rozwój. Stosunkowo szybko spada zaś liczba ogłoszeń skierowanych do programistów. Spośród przyczyn tego zjawiska, w dobie cyfryzacji i ogólnych potrzeb programistycznych, wyróżniamy ograniczanie aktywności rozwojowej w ramach redukcji kosztów działalności gospodarczej. Pod względem koniunkturalnych spadków najgorszą sytuację w grupie obserwujemy dla zawodów związanych z handlem internetowym oraz badaniami i rozwojem (R&D).

W zawodach **usługowych** w styczniu wakatów przybyło w większości kategorii ofert pracy. Relatywnie największe wzrosty odnotowano w branży edukacyjnej, medialnej oraz hotelarsko-gastronomicznej. W zawodach związanych z branżą turystyczną obserwujemy wyraźne fluktuacje i dużą niepewność zatrudnienia, choć długofalowe zapotrzebowanie na usługi sektora w kraju rośnie. Poprawie uległa sytuacja w branży edukacyjnej, w której od kilku miesięcy przybywa ofert pracy. Po zmianach strukturalnych spowodowanych przymusowym przejściem w tryb zdalny z przyczyn sanitarnych, liczba

ogłoszeń ustawicznie rośnie od połowy 2020 r. Słabo opłacana edukacja coraz bardziej potrzebuje młodych entuzjastów do rzetelnego wykształcenia kolejnych pokoleń. W szeroko pojętej logistyce obserwujemy wyraźny spadek o charakterze koniunkturalnym. W stosunku do stycznia ub. r. redukcja liczby ogłoszeń była największa spośród całej grupy zawodów usługowych. W perspektywie długofalowej, pomijającej wahania koniunktury, nadal widzimy jednak potencjał do wzrostu liczby miejsc pracy ze względu na rozwój sektora w Polsce, ale obecny wpływ wzrostu kosztów na działalność firm logistycznych jest bardzo widoczny. Spadki o charakterze strukturalnym obserwujemy zaś w branży medialnej. Liczba wakatów, za pominięciem kilku okresów mocnej fluktuacji, m.in. wzrostu, do którego przyczyniła się polityka stymulacyjna w okresie *covidowym*, sukcesywnie maleje od połowy 2018 r.

Kolejne wyniki Barometru Ofert Pracy, zawierające dane z lutego ukażą się 16 marca 2023 roku (czwartek) o godz. 9.00.

Barometr Ofert Pracy powstaje na podstawie ogłaszanych w Internecie ofert pracy przy współpracy Katedry Ekonomii i Finansów Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie oraz Biura Inwestycji i Cykli Ekonomicznych. Dane na temat ofert zbierane są każdego miesiąca. Następnie pozbawiane są czynnika sezonowego, co zapewnia ich porównywalność pomiędzy poszczególnymi porami roku, jak i wyłącza wpływ zmian ogłoszeń sezonowych, a więc części ofert dotyczących pracy tymczasowej. Barometr podawany jest w formie indeksu w pkt. proc. Wskazuje na zmiany zapotrzebowania na nowych pracowników. W zestawieniu ze zmianami bezrobocia mówi o tym, w jakiej fazie znajduje się rynek ofert pracy. Zazwyczaj posiada właściwości wyprzedzające w stosunku do zmian zatrudnienia i bezrobocia. Jednak równie ciekawą interpretację ma nietypowe zachowanie w stosunku do innych wskaźników rynku pracy. Może wtedy wskazywać na zmiany strukturalne, zachodzące na rynku pracy. Przykładem takich zmian były lata 2002 i 2009, kiedy Barometr wzrastał wraz ze wzrostem bezrobocia, wskazując na rosnące niedopasowanie kwalifikacji poszukujących zatrudnienia do potrzeb pracodawców, które przyczyniło się do utrzymywania się stopy bezrobocia na wysokim poziomie. Przeciwnie tendencje – spadek Barometru wraz ze spadkiem stopy bezrobocia obserwujemy w 2022 r., co może być zwiastunem nadchodzącej recesji.